

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Discreția creștină

Luați seama să nu știe nimeni! (Matei 9,30)

Mântuitorul Hristos nu a lăsat doar niște reguli sau porunci ci s-a făcut pe sine pildă de viață. El spune „Învățați-vă la mine” (Matei 11, 29) și pentru a ne învăța discreția, nu i-a vindecat pe cei doi orbi afară, în fața mulțimilor ci după ce a intrat în casă. Mântuitorul Hristos ne îndeamnă și pe noi ca *faptele dreptății* să nu le facem în văzul lumii (Matei 6, 1). Când facem milostenie să nu știe stânga ce face dreapta, când ne rugăm să intrăm în camera noastră, pentru a nu ne arăta oamenilor, când postim să ne purtăm ca în celelalte zile pentru a nu atrage atenția asupra noastră (Matei 6, 1-18). Părinții Patericului îndeamnă mai degrabă să dormi decât să te rogi cu voce tare și a fi auzit de ceilalți, gândindu-te că faci un lucru bun și ești mai nevoitor decât ceilalți. De asemenea celor ce se arată altora că postesc îi muștră spunând că este mai de folos pentru ei să mănânce de trei ori în zi carne decât să își arate postul lor. Dar cu toate acestea și rugăciunea și milostenia și postul sunt datorii care trebuie împlinite. Mântuitorul Hristos ne îndeamnă la discreție în împlinirea acestora tocmai pentru a nu cădea în slava deșartă, dar nu îndeamnă să nu ne rugăm, să nu postim sau să nu facem milostenie, ci toate să le facem cu discreție spre a nu fi lăudați de oameni și asaltați apoi de patimi și a cădea sub asuprirea lor. Dacă facem înaintea oamenilor faptele noastre cele bune, le prefacem în urăciune înaintea lui Dumnezeu, deoarece mândria din suflet îndeamnă la arătare iar Dumnezeu stă împotriva celor mândri (Petru 5,5). Se spune că faptele mari pe mulți i-au doborât. Este un cuvânt greu de înțeles, dar viața arată că este adevărat. Faptele mari nu pot rămâne ascunse și adeseori auzim spunându-se despre autori acestora că suferă pe nedrept. Cel ce atrage lauda semenilor se pedepsește pe sine și fățarnicindu-se nedreptățește pe Dumnezeu, Căruia i se cuvine toată slava și cinstea și închinăciunea. De aceea se apune că „Domnul va zdrobi pe cei ce se împotrivesc Lui; va tuna din cer asupra lor. Sfânt este Domnul; să nu se laude cel înțelept cu înțelepciunea sa și cel puternic să nu se laude cu puterea sa, nici cel bogat să nu se fâlească cu bogăția sa; ci cel ce voiește să se laude, cu aceea să se laude că știe și cunoaște pe Domnul și face judecată și dreptate

în mijlocul pământului” (I Regi 2,9). În Vechiul Testament se mai spune: „Este câte unul care tace și se află înțelept, și este câte unul care se face urât pentru vorba cea multă. Și este unul care tace, pentru că n-are ce să răspundă, și altul care tace, pentru că știe că este vremea să tacă.” (Eclesiasticul 20, 4-5).

Discreția se manifestă ca reținere de la vorbe și de la fapte în fața celorlalți. Este și calitatea de a păstra o taină încredințată. Ea trebuie însoțită de naturalețe. Să nu fie nimic teatral, artificial ci omul trebuie să știe când să vorbească și când să tacă. Prin vorbele și faptele noastre putem leza sufletele și gândirea unor semeni. Cu atât mai mare ar trebui să fie această responsabilitate, când ea vine din partea unor buni creștini. Un om discret este perceput ca un om liniștit, bun și înțelept. Este cel ce arată modestie, răbdare față de ceilalți. Unii sunt discreți de felul lor, alții dobândesc discreția prin educație. Discreție înseamnă și a nu intra în conflict cu ceilalți cu păreri diferite de ale noastre. Un creștin autentic, caută să treacă prin lume fără a se arăta, nu-și trâmbițează faptele cele bune, nu caută să impună convingerile sale, nu ignoră părerile celorlalți. Are conștiința curată și liniștită. Se roagă în taina inimii sale. Știe că Dumnezeu îl vede și că nu rămâne nimic ascuns, nici gândurile sau sentimentele cele mai intime. Astfel de oameni trăiesc bucuria unei autentice slujiri al lui Dumnezeu. această bucurie este dătătoare de putere și lumină care îi luminează chipul. Despre această lumină spune Mântuitorul: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5,16). În Pateric, citim lucrul următor: „Cel ce își descoperă și își arată faptele sale cele bune pentru fericirea, lauda și slava oamenilor, acela este asemenea omului care seamănă sămânța pe deasupra pământului și nu umblă cu grapa peste dânsa ca să o acopere și venind păsările cerului mănâncă toată sămânța și-i rămâne în zadar toată osteneala. Iar cel ce își tănuiește și-și ascunde faptele sale bune, acela este asemenea omului care, semănându-și sămânța, îndată o acoperă cu țărână și ea rămâne, răsare, crește și rodește”.

Pr. Ioan LAZĂR

PREDICA

Rugăciunea – cea mai mare milostenie pe care o putem face aproapelui nostru

Duminica a VII-a după Rusalii (a vindecării celor doi orbi și a unui mut din Capernaum)

„Plecând Iisus de acolo, doi orbi se țineau după El strigând și zicând: Miluiește-ne pe noi, Fiule al lui David. După ce a intrat în casă, au venit la El orbii și Iisus i-a întrebat: Credeți că pot să fac Eu aceasta? Zis-au Lui: Da, Doamne! Atunci S-a atins de ochii lor, zicând: După credința voastră, fie vouă! Și s-au deschis ochii lor. Iar Iisus le-a poruncit cu asprime, zicând: Vedeti, nimeni să nu știe. Iar ei, ieșind, L-au vestit în tot ținutul acela. Și plecând ei, iată au adus la El un om mut, având demon. Și fiind scos demonul, mutul a grăit. Iar mulțimile se minunau zicând: Niciodată nu s-a arătat așa în Israel. Dar fariseii ziceau: Cu domnul demonilor scoate pe demoni. Și Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagoga lor, propovăduind Evanghelia împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor.” (Matei 9, 27-35)

Cu mila lui Dumnezeu iată-ne în a șaptea duminică după Rusalii, în care se citește din capitolul al XI-a din Evanghelia de la Matei. Sufletul nostru se bucură de minunile pe care Hristos le-a făcut atunci și pe care Le face și astăzi, pentru că El este același, ieri, astăzi și în veci, și noi știm aceasta. Faptul că aceste minuni s-au făcut atunci și se fac negreșit și astăzi, este clar pentru cei ce cred. Iar pentru cei care nu cred sau cred puțin este neclar, nesigur sau neadevărat. Deci ne bucurăm cu bucurie mare acum, când ne reîmprospătăm amintirea minunilor pe care le-a făcut Hristos, când doi orbi L-au văzut cu duhul, și nu greșim spunând aceasta deoarece, dacă nu Îl vedeau, nu ar fi strigat după El.

Omul are și este dator să aibă, pe lângă vederea trupească, și o vedere duhovnicească, fără de care vederea trupească nu are valoare. Cei doi orbi L-au văzut cu duhul și strigau: „Miluiește-ne pe noi, Fiule al lui David!”. Acești orbi cu trupul, dar nu și cu sufletul, L-au văzut pe Hristos ca pe Cel care miluiește. Cine nu Îl vede pe Hristos în chipul acesta al Miluitorului nu primește, nu are și nu

găsește milă. De aceea toate slujbele noastre sunt pline de aceste cuvinte: „Doamne, miluiește!” sau „Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!”. Iată, cerem milă și bun lucru facem, pentru că știm Cui cerem milă. Ar fi o nebunie să cerem milă unor oameni, fie ei bogați sau săraci, putincioși sau neputincioși, sănătoși sau bolnavi. Atunci am fi de râs. Noi însă cerem milă de la Cel ce este Izvorul milei și al îndurărilor. Iar mila aceasta este dumnezeiască, este un izvor fără de sfârșit, întrucât Miluitorul Hristos - pentru că despre El este vorba - are toată puterea de a ne milui deplin. De aceea, reînnoim astăzi strigătul orbilor de acum două mii de ani, atunci strigat de ei și astăzi de noi: „Doamne, miluiește-ne!” și spunem în Rugăciunea inimii, cea mai puter nică, mai scurtă și mai cunoscută rugăciune, alături de „Tatăl Nostru” : „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!” sau, și mai scurt: „Doamne, miluiește-mă!”.

Continuare în pagina 2

Pr. Ștefan NEGREANU

Din sumar

► Sfântul Prooroc Ilie în iconografia ortodoxă
pagina 3, Sorin Gheorghe Săplăcan

► Știri
pagina 4

Rugăciunea – cea mai mare milostenie pe care o putem face aproapelui nostru

Urmare din pagina 1

La începutul Sfintei Liturghii diaconul spune preotului: „Vremea este a face Domnului, binecuvântează, părinte!”. Sfânta Liturghie este cea mai binecuvântată vreme în care să facem ce este cel mai bun pentru noi, iar cea mai mare facere de bine este să aducem înaintea lui Dumnezeu Sfânta Liturghie, cel mai mare lucru care se poate aduce pe pământ.

De aceea cei mai de plâns oameni sunt aceia care nu știu să prețuiască Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie. Aceasta înseamnă că ei nu știu să prețuiască de fapt pe Cel care este miezul Sfintei Liturghii, adică pe Dumnezeu, pe Iisus Hristos. Pentru aceasta ei vor fi găsiți goi la moartea lor și la judecată, precum a fost găsit acel om care a fost chemat la nuntă. Știm că după moarte urmează nunta, la care suntem toți chemați, ca sufletele noastre să fie mirese ale lui Hristos. La acea nuntă, spune Mântuitorul, au venit mulți și, venind, Stăpânul a trecut printre cei chemați și între ei a găsit pe cineva care nu era îmbrăcat în haine de nuntă, din pricină că nu îl prețuise pe Dumnezeu și nu se îmbrăcase în harul Lui. Cine îl prețuiește pe Hristos primește haina harului și a bucuriei, îi strălucește chipul și viața se străluminează de strălucirea chipului dumnezeiesc al lui Hristos, așa cum vedem ce mult se schimbă un om care se îndrăgostește, ce frumos arată o mamă care își iubește copilul și își pune viața pentru el. Cu atât mai mult se va vedea aceasta în sufletul și pe chipul celui care L-a iubit pe Hristos, Cel mai vrednic de iubit, Cel care L-a făcut pe om, pe mamă, pe tată și orice făptură.

De aceea se cuvine să cinstim și să ne bucurăm că suntem iarăși puși în ipostaza în care s-au așezat cândva cei doi orbi. Ce mare lucru este să știi de la cine să ceri milă! Iar dacă știm de la cine să cerem, vom și primi. Și singurul care dă milă în cer și pe pământ, Cel milostiv și îndelung răbdător, este Dumnezeu. Deci, să ne adunăm și noi și să înălțăm această rugăciune: Fie-ți milă de noi! Doamne, miluiește! Să credem precum au crezut acei orbi că ceea ce vom cere în credință și bunătate, vom primi. Mântuitorul îi întreabă și ne întreabă și pe noi: „Credeți voi că pot să fac Eu aceasta?” Astăzi când zicem: „Doamne, miluiește!”, li se pare multora că prea repetăm, dar ce ar fi mai vrednic să cerem decât mila lui Dumnezeu și de la cine decât de la Dumnezeu? Iar ei au răspuns: Credem! Și le-a răspuns Hristos: „Fie vouă după credința voastră!” și s-au deschis ochii lor în clipa aceea. De ce s-au deschis? Pentru că ei au văzut acolo unde cei cu ochii deschiși nu vedeau și L-au recunoscut pe Hristos ca Izvor al milei. De aceea zicem că cei doi orbi L-au văzut pe Hristos. Dar noi, orbii și neputincioșii, care ne lovim de atâția munți ai păcatului, ai neștiinței, ai supărărilor, ai scârbelor, ce vom face? A venit vremea și acum este ca să-L vedem pe Hristos, să deschidem ochii sufletului, deși toți zicem: avem ochi și vedem. Dar Mântuitorul zice fariseilor: „Dacă ați fi orbi n-ați avea păcat.

Dar acum ziceți: Noi vedem. De aceea păcatul rămâne asupra voastră.” (Ioan 9, 41) și noi zicem: vedem, îi vedem pe cei din jurul nostru, citim Scripturile, ascultăm cuvântul lui Dumnezeu și totuși de atâtea ori îl trădăm, îl uităm, ne lenevim în a face și aceasta nu este oare orbire? Deci să strigăm și noi precum orbii: „Credem, Doamne!” și Mântuitorul ne va zice negreșit, dacă vom spune aceasta cu credință: „Să fie după cum ați crezut!”.

Apoi au adus la El un om mut, care avea demon, și Mântuitorul a scos demonul din acel om și l-a vindecat și toți se minunau și strigau: nimeni niciodată nu a mai făcut astfel de minuni. Nimeni nu a făcut și nici nu va mai face astfel de minuni, pentru că aceste minuni nu se fac decât de către Dumnezeu, doar El le poate face, El fiind Creatorul și Proniatorul întregii făpturi.

Am venit, deci, azi să-L vedem pe Hristos și dacă îl vedem, să-L și strigăm. Aceasta este nădejdea noastră, dar drumul acesta al vederii lui Hristos este greu și am ca suport al cuvântului meu cuvântul Sfântului Apostol Pavel din Epistola către Romani, care se citește în Apostolul din această duminică. Să luăm aminte că nu numai Evanghelia este pentru noi, ci și Apostolul, în orice zi se citește, este pentru înțelegerea noastră și pentru deschiderea ochilor noștri sufletești. Sfântul Apostol Pavel ne învață cum să ne purtăm pe acest drum al vederii lui Hristos, pentru că nu este de ajuns să zicem: Dă-mi, Doamne, să văd!, și, după ce vedem, să ne întoarcem la păcatele, neștiința, uitările și nepăsările noastre. Deci, în numele lui Iisus Hristos, Sfântul Apostol Pavel ne spune în Epistola sa: „Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioși și să nu căutăm plăcerea noastră” (Romani 15, 1). Iată cum trebuie să ne purtăm noi pe această cale a vederii lui Dumnezeu și a aproapelui. Cine suntem noi și de ce suntem tari? Pentru ce tari? Pentru că avem case mari și puternice sau garduri împrejmuitoare de netrecut? Nicidecum. Nu la aceasta se referă aici, ci la cei care cred și spun: „Sfinte Dumnezeule, Sfinte Tare, Sfinte fără de moarte, miluiește-ne pe noi!”. Deci, atunci când spunem „Sfinte tare”, primim negreșit tărie de la Dumnezeu și ne facem fără de moarte. Acesta este darul pe care îl dă Dumnezeu celor care cred în El, când, primind puterea lui Hristos, ne facem atât de puternici, încât nici moartea nu mai are putere asupra noastră și nici păcatul. Și atunci noi, care primim viața cea veșnică în inima și în viața noastră, și pentru care Hristos devine Viața noastră, Viața vieții noas-

tre, noi cei care zicem că suntem tari, pentru că L-am primit pe Hristos, pentru că credem și știm că L-am primit și îl păstrăm întru credință, datori suntem să purtăm slăbiciunile celor neputincioși.

Vedeți cum trebuie să ne purtăm pe cale? Nu judecând, nu condamnând pe cei slabi ori bătându-i. Dar ce înseamnă slăbiciune? Nu înseamnă slab la trup, la avere, la puterea fizică, ci înseamnă slăbiciune duhovnicească. Iar cei slabi duhovnicește sunt cei în care Duhul Sfânt nu lucrează în chip deplin, pentru că nu îl lasă să lucreze. Credința lor este slabă și atunci Duhul Sfânt nu are pe ce să se așeze și să lucreze în astfel de oameni. Așadar se cuvine să purtăm slăbiciunile acestor oameni. Cum să le purtăm? Făcând milă după chipul lui Dumnezeu. Și sunt două chipuri de a face milă: mila trupească și mila sufletească, care este mult mai mare decât mila trupească. În primul rând trebuie să facem milă sufletească cu cei neputincioși. În ce constă acest ajutor care se poate da celui neputincios? Cea mai mare faptă bună duhovnicească și trupească este rugăciunea. Dar este și cel mai greu lucru. Cei care s-au silit să facă puțină rugăciune știu că este mai ușor să faci orice altceva, de la cel mai ușor lucru la cel mai complicat, decât să te rogi. Și aceasta se observă când ne punem la rugăciune, când toți demonii luptă împotriva celui care îndrăznește să se pună la rugăciune. Atunci se întâmplă acea minune, de care demonul știe și se luptă împotriva ei atât de mult și de care vorbește Părintele Arsenie Boca: „Mai mare este omul în genunchi, decât în picioare”. Adică este mai mare omul care stă la rugăciune, decât omul care stă în picioare și lucrează altceva sau gândește orice altceva decât rugăciune.

Deci cea mai mare milostenie pe care o putem face aproapelui nostru aflat în necaz sau în scârbă este rugăciunea. Dar ca să putem face rugăciune trebuie să aplicăm un cuvânt al Mântuitorului care zice: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși” (Matei, 22, 39). Ca să putem să-l iubim pe aproapele nostru trebuie să știm ce înseamnă să ne iubim pe noi. Trebuie să știm să scăpăm de iubirea egoistă de noi înșine și să iubim în chip dumnezeiesc. Cuvântul psalmistului spune: „Te voi lăuda, că sunt o făptură așa de minunată” (Psalmul 138, 14). Aceasta nu este narcisism, aceasta înseamnă că vedem în noi cât de minunat a lucrat Creatorul, dar nu numai în sufletul și în trupul nostru, ci și în viața noastră.

Mila duhovnicească nu se poate face dacă nu știm mai întâi să ne rugăm pentru noi înșine. Până nu ne dăm seama

cât de mare nevoie are sufletul nostru de rugăciune, nu ne vom putea ruga pentru altul și nici nu va fi primită rugăciunea, ci va fi doar o înșiruire de cuvinte. Până atunci rugăciunea va fi o corvoadă și o suferință, va fi un greu. Ne vom aduce aminte cu scârbă că avem de făcut canon - măsura noastră de rugăciune zilnică. Când vom realiza că suntem bolnavi și orbi, atunci ne vom da seama că avem nevoie de rugăciune, că nu îl vedem bine pe Hristos, că avem nevoie de sănătate. Atunci vom căuta medicamente și pe Doctorul cel bun. Iar Doctorul cel Bun este Hristos și medicamentul este mila Lui.

În lumea aceasta, dacă vrem să primim ceva, cerem și primim. La fel, dacă vrem să primim ceva de la Cel Milostiv, cerem prin rugăciune milă și izbăvirea noastră. Și când îl vedem pe aproapele nostru că nu este în stare să se roage, să se rupă de păcate, că este neputincios, plin de necredință, sau cu puțină credință, atunci ne dăm seama câtă valoare are înaintea lui Hristos rugăciunea pentru noi și pentru aproapele și facem rugăciune pentru el. De aceea calendarul este plin de sfinți cuvioși precum: Sfânta Maria Egipteanca, Sfântul Marcu de la Muntele Francisc, Sfântul Onufrie cel Mare, Sfântul Paisie, Sfântul Antonie, care nu au făcut asociații de întraajutorare, ci au stat în vârf de munte, în peșteri, în pustii, în crăpăturile pământului, îmbrăcați în piei de oaie sau de capră, nevăzuți de nimeni, decât poate la sfârșitul vieții. Nu au muncit grădina și apoi s-au dus să împartă săracilor lumii din puținul lor. Nu aceasta a fost lucrarea lor cea dintâi și poate nu au făcut-o deloc pe aceasta, ci rugăciunea a fost cea dintâi lucrare a lor și Dumnezeu a prețuit-o. De aceea sunt mari înaintea lui Dumnezeu, pentru că au chemat mila lui Dumnezeu asupra lumii. Și de aceea spunem că pentru rugăciunea celor curați mai ține Dumnezeu lumea. De aceea la stejarul Mamvri, Sfânta Treime negociază cu Avraam pentru Sodoma și Gomora, pentru că Avraam spune: „Pierde-ve-i, oare, și nu vei cruța tot locul acela pentru cei cincizeci de drepti, de se vor afla în cetate?”, iar la răspunsul repetat al lui Dumnezeu că nu o va pierde, Avraam mai îndrăznește o dată: „Dar de se vor găsi acolo numai zece drepti?”, iar Mântuitorul spune: „Pentru cei zece nu o voi pierde” (Facere 18, 24-32).

Să ne silim să învățăm ce mare valoare are rugăciunea, care îl coboară pe Dumnezeu pe pământ și în inima noastră. Făcând rugăciune, vom vedea minuni fără de seamă și vom observa că oameni care par fiare se vor îmblânzi, situațiile se vor liniști, se va găsi o poartă de ieșire. Toate le poate face Dumnezeu, dar El nu le face până nu îi cerem, pentru că vrea să le facă lucrând împreună cu omul și prin om. De aceea a rânduit Dumnezeu ca și iertarea păcatelor să rămână pe pământ tot prin om, adică prin preoție. Și precum zic Sfinții Părinți: noi vom fi pentru lume ceea ce sufletul este pentru trup. Lumea se va strica precum se strică trupul fără suflet. Noi, creștinii, suntem sufletul lumii și aceasta este conștiința puterii lui Hristos.

Amin!

Sfântul Prooroc Ilie în iconografia ortodoxă

Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul a trăit în Regatul de Nord al lui Israel, în secolul al IX-lea î.Hr., pe vremea când în această țară domnea regele Ahab, căsătorit cu Izabela, fiica regelui din Tir. Sărbătorit în calendarul ortodox pe data de 20 iulie, este cunoscut ca un mare prooroc al poporului iudeu și un mare sfânt al creștinătății întregi. În secolul al IV-lea, Sfântul Grigorie de Nyssa și Sfântul Grigorie de Nazianz îl prezintă drept imagine a retragerii în pustie și a nevoițelor ascetice, fiind socotit protopărinte al monahismului.

Sfântul Ilie este reprezentat iconografic, cel mai adesea, în fața peșterii sale lângă pârâul Cherit, când prin pronia divină un corb îi aduce de mâncare, fie în carul de foc în care a fost răpit la Cer. De asemenea, întâlnim icoane care îl reprezintă pe Sfântul Ilie înălțând jertfă Dumnezeului Celui Adevărat în fața poporului și a prorocilor mincinoși. Mai rar este reprezentată în icoane minunea înmulțirii făinii și a untdelemnului, precum și învierea fiului văduvei din Sarepta Sidonului. Un alt tip de icoane sunt cele care îl reprezintă în mijloc pe Sfântul Ilie în fața peșterii iar de jur împrejur, ca o ramă, sun reprezentate scene cu viața și minunile sale, șirul încheindu-se, în unele icoane cu Schimbarea la Față în dreapta jos. Sfântul este întâlnit și în reprezentările Noului Testament, întrucât el este martor, împreună cu Moise, la Schimbarea la Față a Domnului Iisus Hristos de pe Muntele Taborului.

În toate icoanele în care apare, așa cum reiese din *Erminia bizantină* și din *Programul iconografic al bisericilor ortodoxe - îndrumarul pentru zugrăvi*, Sfântul Prooroc Ilie este reprezentat având părul cărunt și barba mare, iar îmbrăcămintea lui de ascet, cu cojoc de oaie, ne trimite cu gândul la Sfântul Ioan Botezătorul care, de altfel, va fi și purtător al „duhului și al puterii lui Ilie” (Luca 1, 17). Între cei doi prooroci este o strânsă legătură pentru că ambii sunt „mărgători înainte ai venirii lui Hristos”, Sfântul Ioan la prima venire iar Sfântul Ilie la a doua. În mână sa este reprezentat uneori un papirus pe care, în funcție de evenimentul descris, întâlnim însemnări precum: „Cu râvnă am râvnit pentru Domnul Dumnezeu Savaot.” (III Regi 19, 10), „Viu este Domnul Dumnezeu lui Israel, înaintea Căruia slujesc

eu.” (III Regi 17, 1) sau „Doamne Dumnezeule... auzi-mă acum cu foc, ca să cunoască astăzi poporul acesta că Tu singur ești Dumnezeu în Israel” (III Regi 18, 36).

Ca să îl convingă pe Ahab de gravitatea idolatriei pe care o promova, Ilie l-a mustrat pe rege și a închis cerurile, lăsând să vină asupra pământului o secetă mare: totul a fost sec, devastat, ars; bărbații, femeile, copiii, viețuitoarele, toate mureau din lipsa hranei, izvoarele secau, plantele se ofileau și nimic nu scăpa urgiei îngăduite de Dumnezeu, cu speranța că foametea va face pe poporul lui Israel să se căiască și să se întoarcă la credință. Doar Ilie era garantul ploii binefăcătoare: „În acești ani nu va fi nici rouă, nici ploaie, decât când voi zice eu!” (III Regi 17, 1). Din porunca lui Dumnezeu, proorocul a părăsit ținutul lui Israel și s-a dus la râul Cherit, aflat dincolo de Iordan. Se adăpa cu firicelul de apă rămas din râu, iar Domnul îi trimitea corbi pentru a-i duce pâine, dimineața, și carne, seara. A stat aici până pârâul a sec de tot. Așa ni-l arată și icoana: șezând într-un peisaj stâncos și privind către corbul trimis de pronia cerească, în liniștea deșertului și în arșița zilei. Pentru că în icoană nu este redat niciodată soarele sau cerul, așa cum ochii le văd, icoana poate, cel mult, să sugereze atmosfera de cuptor printr-un fond roșu pictat în locul cerului, dar, cel mai adesea, el este înlocuit de fondul de aur. În această atmosferă, proorocul aștepta cuvântul Domnului, care a și venit, trimițându-l pe Ilie la văduva din Sarepta Sidonului, vaduvă care l-a hrănit și căreia el i-a și înviat copilul. Scena lui

Ilie în deșert, hrănit de îngeri, uneori este atât de simplificată, încât, în unele icoane, îl vedem doar pe prooroc și pe corbul trimis de Dumnezeu (simbolizat printr-o mână care binecuvintează), întreg peisajul fiind eliminat și înlocuit de fondul de aur.

Icoanele în care este prezentat cursul vieții sale, dar mai ales minunea din Sarepta Sidonului subliniază că activitatea socială a Bisericii nu trebuie să rămână strict la sfera materială. Sfântul Ilie nu-i dă văduvei doar făină și untdelemn, ci îi dăruiește viața fiului ei. Părinții Bisericii au văzut în faptul că Ilie se roagă de trei ori pentru aducerea suflării fiului văduvei o închipuire, o tipologie a Sfintei Treimi. Altfel spus, Sfântul Ilie propovăduiește în chip tainic învățătura despre Sfânta Treime neamurilor, chiar înainte de Revelația desăvârșită a Noului Testament.

Sfântul Prooroc a fost ridicat la Cer fără a trece prin poarta morții. Sfânta Scriptură ne spune și icoana ne arată că Ilie a fost răpit la Cer într-un car tras de cai de foc, sub privirile uimite ale ucenicului său Elisei (IV Regi 2, 11). Familiaritatea proorocului cu cerescul foc al cărui mânuitor s-a arătat, despărțind pe drept-credincioși de idolatri, a făcut ca sfârșitul său pământesc să fie tot prin foc. Cerescul vehicul l-a mutat pe Sfânt de la viața aceasta, la viața cerească, pentru a vedea slava Domnului în mod deplin.

Cinstea deosebită de care s-a bucurat Sfântul Ilie înaintea lui Dumnezeu se vede din prezența sa pe Muntele Taborului, alături de Moise, atunci când Mântuitorul S-a schimbat la față

pe muntele Tabor, având ca martori pământești pe cei trei Apostoli și drept contemplatori cerești, pe Moise și Ilie. În această calitate, Ilie devine un reper, ca și Moise, în revelația dumnezeiască. Sfântul Maxim Mărturisitorul tâlcuiește, în *Ambigua* (2, 46, 50 și 51), prezența lui Ilie, ca și a lui Moise la Schimbarea Domnului la Față, spunând: „Împreună cu Dumnezeu trebuie să se afle și cuvântul Legii - Moise și al proorocilor - Ilie, ca unele ce sunt și se găsesc din El și despre El și sunt așezate în jurul Lui”. Atât Moise cât și Ilie sunt tipuri ale experiențelor duhovnicești ale vieții creștine. Unul reprezintă înțelepciunea, iar celălalt bunătatea, unul făptuirea, iar celălalt contemplația, unul căsătoria, iar celălalt fecioria, prin ei, Apostolii „sunt încredințați că Cuvântul e cu adevărat Domnul vieții și al morții, căci Moise închipuie morții, iar Ilie - viii, arătând că, prin ieșirea din viața aceasta, se trece tot la viață”. Moise mai semnifică cele sensibile, care se descompun, tot așa cum Scriptura ni-l prezintă ca având început și sfârșit (prin naștere și moarte), iar Ilie, pe cele inteligibile, căci istoria lui nu pomenește de naștere (chiar dacă s-a născut), nici de moarte (chiar dacă va muri).

Sfântul Ilie, ca martor al slavei cerești, va fi împreună cu Enoh unul dintre cei care vor apărea în vremea sfârșitului lumii, luptând cu aceeași râvnă cu forțele răului (Apocalipsa 11, 7).

Deși Ilie este perceput în timpul vieții drept un râvnitor, prin înțelegerea duhovnicească el depășește limitările Legii. Vederea lui Dumnezeu pe Muntele Horeb, descrisă în III Regi capitoul 19, reia elementele teofanice din darea Legii lui Moise pe muntele Sinai. Dacă legea lui Moise pune accentul pe vizual, pe auditiv prin foc, tunete, cutremur, deci manifestări în forță, Ilie depășește această sferă a catafaticului și ajunge să-L vadă pe Dumnezeu în vântul liniștit. Putem spune că aceasta este chemarea la isihie pe care o găsește monahul sau chiar orice creștin.

La fel cum Sfântul Prooroc Ilie s-a ridicat dincolo de materie, în căruța de foc, reprezentările sale în icoane mijlocesc ca sufletului celui care se roagă să fie ridicat la starea de liniște și de pace a Cerului.

Sorin Gheorghe SĂPLĂCAN

Duhul nostru petrece într-o stare de încântare plină de mulțumire când ni se descoperă Sfânta Taină ce depășește mintea zidită: Dumnezeu cel Viu,

Suntem chemați să fim prietenii lui Dumnezeu

Căruia poți să-I spui „Tu”. Măreția Lui ne înfricoșează, smerenia Lui ne cutremură. Și oricât ne-am înălța noi, din răpuzeri, în atragerea noastră către El, cu bucurie simțim procesul înălțării, dar în același timp El ne apare din ce în ce mai de ne-ajuns. Se întâmplă să ajungem la neputință și ne cuprind o oarecare deznădejde, ne vedem gata a cădea – și dintr-odată El, total neașteptat, este cu noi și ne îmbrățișează cu dragoste. Dumnezeu este uimitor de paradoxal. Sufletul este gata să-L întrebe: „Dar Tu unde ai fost când mie îmi era așa de greu?”, însă, văzându-L cu sine, nu poate să-și rostească

întrebarea. Înțelesul părăsirii de către Dumnezeu este să ne arate că nu suntem încă gata, că încă nu ne-am săvârșit călătoria până la capăt, că avem încă a trece prin nevoița unei mai mari deșertări: a bea până la fund paharul pe care El l-a băut (Matei 20, 22).

Și astfel, într-o cucernică teamă și în lumina nădejdii ce se întărește, sufletul se smerește și se adâncește bucuria inimii pentru înmulțirea cunoașterii căilor lui Dumnezeu, Mântuitorului nostru.

(Arhimandrit Sofronie, *Vom vedea pe Dumnezeu precum este*, București, Editura Sophia, 2008, p. 38)

„Și s-au deschis ochii lor. Iar Iisus le-a poruncit cu asprime, zicând: Vedeți, nimeni să nu știe.” (Matei 9, 30)

Această poruncă a tăcerii nu este deloc o sarcină ușoară pe care Hristos o dă din nou căpeteniilor iudeilor. Ochii acestor doi bărbați fuseseră distruși. Apoi au primit credința doar prin cele auzite. Și acum puteau vedea și ei înșiși minunea. Însă, cu toate că acum primiseră vederea pentru a observa ce se întâmplă, li s-a poruncit să nu spună nimic. Poți auzi râvna în strigătele lor, în simpla lor cerere de a se milostivi spre ei și în rugăciunile lor. Și l-au numit Fiul lui David pentru că acest nume era cel mai cinstit dintre toate și era numele prin care proorocii chemau pe cei pe care voiau să-i laude cel mai mult și să-i preacinstească.

(Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilia la Evanghelia după Matei, Omilia 32.1)

ȘTIRI

Slujire arhierescă și binecuvântare de lucrări în satul Botfei

În Duminica a VI-a după Rusalii, 8 iulie 2018, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a poposit în mijlocul credincioșilor din Satul Botfei, aparținător de Parohia Agrișul Mic, Protopopiatul Ineu, dând curs invitației părintelui paroh Radu Sas, pentru a sfinți lucrările de renovare realizate la biserica cu hramul „Intrarea Maicii Domnului în Biserică”.

Chiriarhul locului a fost întâmpinat de un grup de copii îmbrăcați în port popular, tradițional, specific zonei și de către Preacucernicul Părinte Adrian Zaha, Protopopul Ineului, înconjurat de un sobor de preoți format din: Pr. Belle Radu- Parohia Bochia, Pr. Trip Răzvan – Parohia Bocsig Gară, Pr. Culda Florin – Parohia Vasile Goldiș, Pr. Sas Radu – pr. paroh și Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial.

Pentru început Înaltpreasfințitul Arhiepiscop a sfințit lucrările exterioare ale bisericii, continuând cu săvârșirea Sfintei Liturghii în biserica satului, în prezența oficialităților locale și a numeroșilor credincioși veniți atât din parohie cât și din comunele învecinate.

Înaltpreasfinția Sa a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură pus sub titlul „Atotputernicie dumnezeiască și putere omenească” (cf. Romani 12; Matei 9), cea din urmă fiind dăruire sfântă primită spre biruință asupra răului și desăvârșirii ființei chemate la mântuire. Citirile zilei îndeamnă la practicarea binelui, evidențind prin minunea vindecării slăbănogului, prioritatea împlinirii celor sufletești care se răsfrâng asupra celor trupești. Este concludentă mărturisirea Sf. Ap. Pavel despre cuvântul Domnului: „...puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune” (II Corinteni 12, 9), a amintit Înaltpreasfinția Sa.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, Chiriarhul i-a oferit preotului paroh Radu Sas, distincția de sachelar în semn de apreciere pentru frumoasele realizări.

Răspunsurile la Sfânta Liturghie au fost date de grupul vocal „Trifon Lugojan” din Arad, condus de tânărul teolog Marinel Roz.

Program social destinat credincioșilor cu deficiențe de auz și vorbire

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei Arhiepiscopul Aradului, Sectorul Social Filantropic și Misionar al eparhiei a inițiat în zilele de 7 și 8 iulie 2018 un program religios destinat persoanelor cu deficiențe de auz și vorbire. Acțiunea s-a desfășurat prin Centrul Național de Pregătire, Catehizare și Misiune Ortodoxă pentru Deficienții de Auz din România și Diaspora în parteneriat și cu Asociația Națională a Surzilor din România.

Activitatea a fost condusă de Preacucernicul Părinte Conf. Univ. Dr. Onu Constantin Director de Master: Misiune și slujire prin limbajul mimico-gestual la Universitatea din Pitești și Președintele Centrului Național de Pregătire Catehizare și Misiune Creștină pentru deficienții de auz și vorbire din România și Diaspora. Prezenți la eveniment au fost domnul Mihai Grecu – Președintele Asociației Naționale a Surzilor din România cât și domnul Petru Verok președintele filialei din Arad. Întreaga activitate s-a desfășurat la paraclisul Catedralei Arhiepiscopale „Sf. Treime” din Arad.

Programul a început în prezența Întâistătorului eparhiei – Înaltpreasfințitului Părinte Timotei Arhiepiscopul Aradului sâmbătă la ora 18.00 cu slujba Vecerniei și prezentarea limbajului mimico-gestual printr-un program de catehizare. La finalul catehezei ierarhul a adresat un cuvânt celor prezenți. În finalul programului, s-a administrat Sfânta Taină a Spovedaniei pentru participanții cu deficiențe, cu ajutorul părintelui Onu.

În următoarea zi, Duminică 8 iulie 2018, începând cu ora 9,00 s-a săvârșit Acatistul Domnului nostru Iisus Hristos iar în continuarea acestuia, Sfânta Liturghie a Sfântului Ioan Gură de Aur, tradusă în limbajul mimico-gestual liturgic românesc. Numeroși credincioși prezenți, s-au împărțit cu Sfintele Taine în cadrul Sfintei Liturghii.

Activitatea se dorește a fi constantă în vederea unei bune colaborări cu Asociația Surzilor din Arad, dar mai ales pentru a oferi credincioșilor cu astfel de deficiențe de auz și vorbire un prilej de a se întâlni cu Hristos Domnul prin sfintele slujbe ale Bisericii noastre dreptmăritoare.

Cerc pastoral misionar în parohia Baia

În cea de-a șasea Duminică de după Rusalii, în care a fost pomenit Sfântul Mare Mucenic Procopie, în biserica închinată „Sfântului Mare Mucenic Gheorghe” din parohia Baia, protopopiatul Lipova s-au întrunit preoții din cadrul Cercului Pastoral Misionar Săvârșin.

În cadrul acestei întâlniri s-a săvârșit Sfânta Taină a Maslului, la care au participat numeroși credincioși

din parohia Baia și din parohiile învecinate. La finalul slujbei, pr. Suba Laurențiu a ținut un frumos cuvânt de învățătură vorbind despre legătura dintre Taina la care au participat cu toții, preoți și credincioși, și pericopa evanghelică a ce s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie, cea în care se vorbește despre vindecarea slăbănogului din Capernaum.

Părintele a subliniat importanța pe care a avut-o credința celor care l-au adus pe slăbănog înaintea Mântuitorului, fiind un factor determinant pentru vindecarea celui aflat în suferință. Tot așa, spunea părintele, și prin Taina Sfântului Maslu, pe baza credinței fiecăruia dintre noi, dublată de rugăciunile preoților și ungerile cu untdelemn sfințit nădăjduim fiecare să primim iertarea păcatelor și vindecare sufletească și trupească.

Preotul paroh Raul Moț a ținut să mulțumească tuturor, preoți și credincioși, pentru implicarea și participarea la evenimentele spirituale ale acestei zile, după care i-a invitat pe preoții prezenți și pe invitați să participe la o agapă creștină pregătită la Căminul Cultural din localitate.

Cerc pastoral-misionar în Parohia Zărand

Duminică, 8 iulie 2018, Parohia Zărand, din Protopopiatul Arad, a găzduit întrunirea preoților din cadrul Cercului pastoral-misionar Zărand, coordonați, din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei al Aradului, de către Preacucernicul Părinte Nicolae Rădulescu, preot paroh la Parohia Sântana I. Întrunirea a început la ora 18, în biserica parohială, după care preoții prezenți s-au retras la Oficiul parohial, unde s-au purtat discuții pe tema referatului susținut de către părintele Nicolae Pașca, de la Parohia Zărand. În referatul prezentat, „Organizarea bisericească și unitatea de neam și de credință”, părintele Nicolae Pașca, a vorbit despre felul în care, poporul român, născut creștin, de sorginte apostolică, a reușit să-și păstreze identitatea spirituală, Biserica fiind cea care a pus bazele culturii și ale limbii române. A vorbit și

despre felul cum s-au format mitropoliile în Țările Române, despre rezistența românilor din această parte de țară față de presiunile imperiului habsburgic, mai târziu, ale imperiului austro-ungar și despre felul în care Biserica ortodoxă a știut să cultive valorile de neam și de credință. În luările de cuvânt, preoții prezenți și-au adus aportul în dezbaterile temei.

La finalul discuțiilor, preotul paroh Nicolae Pașca a mulțumit preoților care au participat la acest moment important din viața comunității pe care o păstorește. Seara s-a încheiat cu o agapă frățescă.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.